

Opfølgning på Gladsaxestrategien (bilag 1)

Kvalitative cases på bæredygtig udvikling

Dette bilag belyser sammen med den kvantitative opfølgning status i forhold til arbejdet med at forankre Gladsaxestrategien. I dette dokument har vi set på både det store tværgående træk i arbejdet med Gladsaxestrategien samt et udsnit af gode cases inden for de forskellige mål.

De konkrete cases giver et kvalitativt indtryk af, hvordan der konkret arbejdes med at udvikle Gladsaxe i en mere bæredygtig retning, sådan som det politisk blev efterspurgt i forbindelse med arbejdet med indikatorerne og vedtagelsen af strategien.

Gladsaxestrategiens 6 mål er:

6 TVÆRGÅENDE MÅL DER INTEGRERER 7 VERDENSMÅL

- Børn og unge former fremtiden
- Attraktiv erhvervsby med jobvækst
- Lige muligheder for at lykkes
- Grøn og levende by
- Sundhed og trivsel hele livet
- Klimavenlig by

Inden for hvert af de seks mål arbejder vi i dybden med at omsætte strategiens mål til praksis. Målene tager afsæt i to eller flere af de syv udvalgte verdensmål og er med til at løfte barren i vores faglige indsatser og service til borgere og virksomheder.

Et bredt tværgående træk på flere planer

Siden Gladsaxestrategien blev vedtaget 10. oktober 2018 har forvaltningen arbejdet med at omsætte strategien til praksis. Forvaltningen fokuserer i det arbejde på at integrere ambitionerne om bæredygtighed

- som strukturelle ændringer i den eksisterende drift
- i udviklingsprojekter eller
- i hverdagshandlinger.

Alle tre indgange er afgørende for, at vi i Gladsaxe samlet set gør en forskel. Det er med denne tilgang lykkedes at skabe forandringer både i de store strategiske træk og i konkrete projekter – samtidig med, at der skabt en stærk motivation blandt medarbejdere på tværs af hele organisationen til at tage handling på strategien inden for deres eget arbejdsfelt og bidrage derfra, hvor den enkelte står.

Bæredygtigt indkøb og byggeri

På den strukturelle bane kan særligt fremhæves udviklingen inden for byggeri og indkøb. Gladsaxe Kommune har i 2019 haft stærkt fokus på at omlægge kommunens egen tilgang og de krav, vi stiller til vores leverandører, så der stilles tydelige krav om bæredygtige løsninger og produkter. Anvendelse af certificeringsordninger, såsom Svanemærket og DGNB Guld, har her vist sig at være et godt greb. Som eksempler på klimavenligt og bæredygtigt byggeri kan nævnes Elverdammen, og Regnskoven i Bagsværd, ligesom der i forhold til Blågård Børnehus arbejdes med sigte på at blive Nordens/Verdens første svanemærkede renoveringsprojekt. Børnehuset på Tobaksvej er et andet eksempel. Det skal efter planen opføres på samme matrikel af en række genbrugte byggematerialer fra Gl. Gladsaxe Skole. Endelig vil nye børnehuse blive opført af materialer, der belaster klimaet mindst muligt (CO2-lette materialer) og være Svanemærkede.

Indkøb er et andet område, hvor Gladsaxe har taget fat på det potentiale, der ligger i som kommune at understøtte en bæredygtig udvikling. Via indkøbsaftaler og udbud kan vi fra den offentlige sektors side være med til at ændre efterspørgslen i markedet - og dermed måden, der på sigt produceres og forbruges varer og ressourcer på i stor skala. I 2019 er indkøbspolitikken revideret, og vi gør i stigende grad brug af miljømærker og stiller krav fra det fælleskommunale Projekt for Cirkulære Kommuner (POGI) i de enkelte udbud. Det betyder, at når Gladsaxe foretager udbud på fødevarer til fx daginstitutioner og skoler, er miljø og bæredygtighed i fokus. Der kigges både på den enkelte leverandørs sortiment af økologiske produkter og årstidens råvarer til ressourceforbrug og transport, når leverandøren vælges. Indsatserne er indtil videre bundet mest op på enkelte udbud og endnu ikke generelle, men det vil være i fokus i den kommende handleplan for udmøntning af indkøbspolitikken. Endelig kan vi se, at andelen af miljømærkede produkter i vores indkøbssystem vokser år for år.

Mere Klimavenlig by

Som eksemplerne ovenfor viser er der sat en række indsatser i værk, som understøtter målet om en mere **Klimavenlig by**. Cirkulær økonomi begynder at vinde indpas, og aktuelt er der fokus på sortering af madaffald til biogas, cradle-to-cradle rengøring samt byggeri og indkøb. Dertil kommer, at Letbanen som miljøvenlig transportform begynder at tage konkret form, og Gladsaxe er i dialog med boligselskaberne om bæredygtighed generelt og samarbejder konkret om energi og klimatilpasning.

Mere grøn og levende by

Der bliver også arbejdet intenst for en mere **Grøn og Levende by** med flere strategiske byudviklingstiltag. Derudover er der fokus på at udvikle mere spændende byrum og en mere vild natur med øget biodiversitet. For at få Gladsaxe til at blomstre - også i helt konkret forstand - er der opstillet blomsterkasser, der vandes af lokale butikker. Der er lagt 470.000 blomsterløg ud og blomsterengblandinger vinder frem som en del af biodiversiteten på byens pladser. Derudover

arbejdes der med en mere ekstensiv pleje og den gamle skånsomme driftsform høslet i naturområderne.

Mere attraktiv erhvervsby med jobvækst

Miljømæssig bæredygtighed står dog ikke alene. Byrådet har med Gladsaxe-strategien også stærkt fokus på social bæredygtighed. Det afspejler sig i en lang række projekter og indsatser - hvoraf flere samtidig bidrager til øget miljømæssig og økonomisk bæredygtighed.

I forhold til målet om **Attraktiv erhvervsby med jobvækst** har der vist sig et stort potentiale i partnerskaber med det lokale erhvervsliv. De lokale virksomheder - både de store til de små - vil gerne arbejde med bæredygtighed. Virksomhederne i Erhvervsbyen har fx etableret en bæredygtighedsgruppe, og der er stort lokalt engagement i at undgå spild, bruge hinandens ressourcer og faciliteter. Dyrup har åbnet Æbleunden for offentligheden, så også borgerne i området kan have gavn af den. Alfa Laval har åbnet dørene for iværksættere med deres nye Innovation House. I Verdensmålshuset på Fremtidsvej er verdensmålsiværksættere rykket ind og har deres daglige gang. I 2019 havde BID Bagsværd sat fokus på bæredygtighed i forbindelse med Go´Nat Bagsværd og flere tilsvarende initiativer er på vej i BID i Buddinge og Søborg i foråret 2020.

Kobling af Attraktiv erhvervsby med jobvækst og Lige muligheder for at lykkes

Særligt i koblingspunktet mellem målene om **Attraktiv erhvervsby med jobvækst** og **Lige muligheder for at lykkes** er der iværksat en række initiativer blandt projektet Kickstarter til dobbelt bundlinje. Her får fem lokale Gladsaxe-virksomheder tilbudt fire måneders intensiv forretningsudvikling og i samspil med Den Sociale Kapitalfond en dialog om jobåbninger for ledige på kanten af arbejdsmarkedet. Idéen er, at virksomhederne vil øge deres omsætning under forløbet. Afledt af den stigende omsætning vil virksomhederne efterspørge arbejdskraft og igen via projektet blive inspireret til at se jobmuligheder for udsatte borgere. Samarbejdet med Den Sociale Kapitalfond er dermed en god mulighed for at understøtte social bevidsthed hos lokale virksomheder og samtidig skabe vækst og udvikling.

Andre eksempler er projektet Unge med kant, som skal støtte udsatte unge at komme videre med en uddannelse. Projektet henvender sig til unge mellem 15 og 29 år uden uddannelse, uden for arbejdsmarkedet og som ikke er selvforsørgende. Målet er, at halvdelen af målgruppen skal påbegynde en erhvervsuddannelse, mens den øvrige halvdel skal blive uddannelses- eller erhvervsparate. Indsatsen Utraditionelle jobs har fokuseret på borgere med varig væsentligt reduceret arbejdsevne, som er langt fra arbejdsmarkedet. De utraditionelle jobs kan hjælpe en del borgere tættere eller ud på arbejdsmarkedet evt. i et fleksjob, mens andre bliver afklaret og i yderste konsekvens indstillet til førtidspension. Det har stor betydning for borgerne at komme ud på arbejdsmarkedet, og deres positive udvikling smitter af på medarbejderne. Flere af de, der har kontakten til borgerne har givet udtryk for, at det gør en positiv forskel for dem at få lov at hjælpe

andre til at få det bedre. Endelig har Gladsaxe i 2019 indgået den første kontrakt med en leverandør, som indeholder krav om ansættelse af udsatte borgere, og alle relevante aftaler indeholder nu en dialogklausul om, at leverandøren forpligter sig til at holde møde med Jobcenteret for at drøfte muligheder for beskæftigelse af udsatte borgere.

Lige muligheder for at lykkes

For at skabe rammerne for et godt liv for borgere med handicap og psykiske udfordringer er der med afsæt i Gladsaxestrategien og Handicappolitikken udarbejdet en handleplan med indsatser omkring Familie og netværk, Beskæftigelse og Boliger. Vi arbejder samtidig med at udvikle rummeligheden i de midlertidige botilbud og fleksibiliteten i støtten til borgere i eget hjem, da det giver bedre mulighed for, at borgerne kan blive boende i deres eget nærmiljø. Samtidig vil nogle borgere med mere fleksibel støtte kunne klare en tilværelse i et mindre indgribende botilbud.

Børn og unge former fremtiden

Gladsaxestrategiens mål om, at **Børn og unge former fremtiden** har sat en tydelig ambition for børn og unges trivsel, deltagelse i fællesskaber og læring. Der arbejdes med udvikling af læringsmiljøerne på skoler, i dagtilbud og kulturinstitutioner og afprøves nye metoder til udvikling. På skoleområdet er der gennemført praksisforsøg på flere skoler, hvor udviklingen af skolernes læringsmiljøer er sket med inddragelse af børn, forældre og skolernes øvrige interessenter. Dagtilbudsområdet samarbejder med og inddrager forældrene i barnets læring, udvikling og dannelse. I tæt samspil med forældrene styrkes det fælles ansvar for barnets læring om barnets udvikling og kompetencer. Og bibliotekerne har stort fokus på børns sproglige udvikling og indgår i samarbejder med skoler, dagtilbud og Familieområdet om at skabe tilbud for lystbetonet læring for eksempel projektet Early Litteracy.

I tråd med Gladsaxestrategiens målsætning om en bæredygtig udvikling, er der indgået partnerskab med Unicef, Billund og Ålborg om Gladsaxe som Børnevenlig by, hvor børn og unge er med til at forme fremtiden. Meningen med partnerskabet er, at børn og unges perspektiv skal fylde mere, så de får mere indflydelse på de beslutninger, der vedrører dem. I udviklingen af børnevenlig by sættes der særligt fokus på børn og unges ret til at blive hørt, så vi gennem inddragelse sikrer børnenes og de unges indflydelse og medbestemmelse.

Mere Sundhed og trivsel

Målet om **Sundhed og trivsel** har sat retningen for sundhedspolitikens handleplaner om Mental sundhed og Tobak. Med ABC for mental sundhed er Gladsaxe blevet del af et nationalt partnerskab mellem en forskningsinstitution, organisationer og kommuner. Partnerskabet fokuserer på at sprede budskabet om, hvordan alle kan styrke deres mentale helbred ved at gøre noget aktivt, noget i fællesskab og noget meningsfuldt. I samarbejde mellem Social Balance og Sundhed og Rehabilitering afprøves aktuelt et kortlægnings- og dialogværktøj (The Place

Standard Tool) udviklet af Sund By Netværket til at identificere og vurdere lokale boligområders styrker og udviklingsmuligheder. Gennem inddragelse af borgere og aktører lokalt, kan værktøjet understøtte sundhedsfremme, skabe tættere relationer og bidrage til mental sundhed. Opgaveudvalget "Vores Mørkhøj" har besluttet at anvende værktøjet til at identificere muligheder og potentialer i udviklingen af Mørkhøj, og en evaluering skal afgøre, hvorvidt værktøjet kan anvendes i andre lokalområder.

For borgere i mistrivsel er der igangsat en række initiativer blandt andet STIME - et satspuljeprosjekt med det formål at fremme trivsel blandt børn og unge med psykiske vanskeligheder, inden de udvikler mere behandlingskrævende psykiske lidelser. Projektet har særligt fokus på målgrupper med ADHD, angst, depression, spiseforstyrrelser og selvskade. Det gennemføres frem til 2021 sammen med Region Hovedstadens Psykiatri, Børne- og Ungdomspsykiatrisk Center og Gentofte, Frederiksberg, København, Lyngby-Taarbæk, Høje Taastrup og Bornholm. Et andet initiativ er det intensive arbejde med at etablere Headspace, som skal forebygge, at kortvarige livskriser hos unge mennesker får konsekvenser for uddannelsesmuligheder og job. Alle unge kan komme ind fra gaden.

Der er der igangsat et projekt med ensomhedsbekæmpelse blandt ældre, ligesom Værdighedspolitikken er udvidet til at omfatte forebyggelse af ensomhed blandt ældre. Medarbejderne uddannes i at opspore ensomhed blandt ældre, og i forløbet vil der blive skabt nye partnerskaber med organisationer som fx Elderlearn, Cykling uden alder og Trygfondens besøgshundeordning, som tilbyder flere typer samvær.

På initiativ af de lokale foreninger er der opstået et stærkt samarbejde om Røgfri Idrætstid. En indsats, der skal støtte idrætsforeninger og idrætsmatrikler til at blive røgfri i et partnerskab med DGI. Initiativet spiller sammen med handleplanen Sammen om et røgfrit Gladsaxe, der danner rammen for arbejdet med at blive en røgfri kommune. Vi har allerede indført røgfri arbejdstid og røgfri skoletid og er nu i gang med det skridt, der handler om røgfri ungdomsuddannelser og røgfri miljøer, hvor børn og unge færdes. I 2020 bliver Røgfri Idrætstid suppleret med Røgfri legepladser, der skal synliggøre, at i Gladsaxe Kommune ønsker vi, at børns leg skal foregå i et røgfrit miljø.

Partnerskaber og fællesskaber for handling

Alle disse eksempler på indsatser og projekter, der er sat i værk i og på tværs af fagområderne og i partnerskab med andre aktører enten lokalt eller nationalt tegner et samlet billede af, at Gladsaxe udvikler sig i en mere bæredygtig retning.

Det er samtidig for alvor blevet tydeligt, at vi kan nå mere, når vi gør det sammen. Helt i tråd med **Partnerskaber for handling** - verdensmål 17, der går på tværs af alle Gladsaxestrategiens mål. Mange af de store strukturelle greb, projekter og indsatser er iværksat af enten Gladsaxe Kommune eller virksomheder. Der begynder også at være tegn på, at borgerne og lokale aktører tager bæredygtighedsdagsordenen til sig. Det vidner blandt andet samkørselsinitiativet Nabogo, ligesom foreninger og spejderne melder sig på banen med ideer til mere bæredygtige løsninger i

deres aktiviteter, men også borgere er nysgerrige på de nye tiltag som fx repaircaféerne, Hacklab, osv. Der er også nogle, der melder sig som frivillige til at bidrage til de nye fællesskaber. Det er vigtigt, da vi kan ikke nå målene alene, men er nødt til at arbejde på nye måder, hvor vi fastholder en høj faglighed, men samtidig også lytter til og inddrager borgerne, brugerne og de lokale aktører og virksomheder i partnerskaber og fællesskaber.

Bevæger Gladsaxe sig i en mere bæredygtig retning?

De mange cases vidner om, at målene i Gladsaxestrategien er ved at blive integreret i udviklingen af kernerdriften og således med til at skabe en bedre service for – og sammen med - Gladsaxes borgere: Vi ser eksempler på, hvordan små børn, der har samlet skrald i børnehaven, går hjem og ”opdrager” deres forældre til at passe bedre på naturen. På Gladsaxedagen kunne man høre demenskoordinatoren tale sit arbejde direkte ind i verdensmålene. I arbejdet med det kommende sundhedshus på Fremtidsvej indgik verdensmålene som krav i arkitektkonkurrencen med den effekt, at arkitekterne forholdt sig aktivt til Gladsaxestrategien og verdensmålene. Gladsaxes måde at gribe arbejdet an på fremhæves i andre kommuner og også virksomheder henter inspiration til deres forretningsudvikling, når de hører om ’Gladsaxemodellen’. Ved seneste audit på arbejdsmiljøledelsessystemet OHSAS 18001 var auditøren imponeret af, hvordan han igennem hele besøget kunne se en direkte sammenhæng mellem de overordnede linjer i strategien og ud i praksis i Intern Service Gladsaxe, hvor verdensmålene er flettet ind i måden at arbejde på helt konkret i forhold til opgaveløsningen. Også udadtil har Gladsaxestrategien været til inspiration. Strategien har fx været medvirkende til, at Erhvervshuset/Copenhagen Business Hub har sat verdensmål og bæredygtighed på dagsordenen. Her har man udviklet et vækstprogram med afsæt i verdensmålene og nedsat en task force til at understøtte virksomheder i at folde potentialet i bæredygtig forretningsudvikling ud.

Gladsaxe har desuden fået anerkendelse som bæredygtig kommune i flere sammenhænge. Gladsaxe Skovbørnehave blev kåret til årets dagtilbud i 2019, som en anerkendelse af, at Gladsaxe har gode børnehuse, hvor børnene bliver lyttet til, inddraget og mødt i øjenhøjde. Samtidig har vi fokus på bæredygtig udvikling, og prisen bekræfter dermed, at børnehuse har taget Gladsaxestrategien til sig og lever den ud i alt, hvad de gør. Kong Hans’ Have blev fremhævet som en af de mest innovative klimaløsninger i verden i den nye Cities100-rapport. Dermed er det anden gang, at Gladsaxe har et projekt med i oversigten over verdens mest innovative klimaløsninger. Løsningerne i Cities100-rapporten kommer fra byer over hele verden og er nøje udvalgt af eksperter fra det internationale storbynetværk C40 og tænketanken Sustainia. Senest er Gladsaxe for andet år i træk blandt de byer i verden, som scorer topkarakter på den netop offentliggjorte liste fra Carbon Disclosure Project. Her ranglister de byer, der aktivt arbejder for at begrænse klimaforandringer. Gladsaxe er med på A-listen sammen med i alt 105 byer.

Gladsaxestrategien og verdensmålene er således med til at sætte Gladsaxe Kommune på til at stå tydeligere for borgerne og løfte barren i den måde, vi arbejder på, på en måde så vi gør os bemærket. Medarbejdere og ansøgere synes, det er motiverende at bidrage til noget større, og

mange søger til Gladsaxe med ønske om at være med på rejsen og bidrage til bæredygtig udvikling. De, der allerede er her, tænker med og tager ansvaret på sig fra hver deres vinkel.

I stedet for at se bæredygtighed og verdensmål som en modsætning til kommunens service og noget, der fjerner fokus, ser vi det modsatte: Der er frigjort et potentiale, hvor kommune sammen med borgere og virksomheder kan bidrage til en bæredygtig udvikling.

Gladsaxestrategien og verdensmålene er på den måde godt i gang med at blive integreret i det, vi gør i forvejen og løfte det yderligere. Byrådet har med Gladsaxestrategien banet vejen for en ny måde at arbejde på, som er båret af et stærkt engagement. Et engagementet der også kommer 'nedefra' og udefra på en måde, som tegner godt for den videre forankring af strategien i Gladsaxe både som lokalsamfund, organisation og virksomhed.